

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	กระบวนการผลิตเชิงพาณิชย์และการปรับเปลี่ยนบทบาทหญิงชาย ในชุมชนปกากะญอ	
ชื่อผู้เขียน	นางสาวศรีณทิพย์ หมั่นทรัพย์	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการพัฒนาลังคม	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:	ศาสตราจารย์ ดร. ยศ สันตสมบัติ	ประธานกรรมการ
	อาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จามะรี เชียงทอง	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นงานศึกษาที่พยายามทำความเข้าใจ 'บทบาทหญิงชายในความสัมพันธ์ทางการผลิต' ของชุมชนปกากะญอแห่งหนึ่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้บริบททางสังคม-วัฒนธรรมของชุมชนชาวเขาในปัจจุบัน และระบบเศรษฐกิจการเมืองในแบบการผลิตเชิงพาณิชย์ โดยการประยุกต์แนวคิดด้านมานุษยวิทยา 2 แนวคิด กล่าวคือ 1) แนวคิดการปรับตัวทางวัฒนธรรม และ 2) แนวคิดการปรับเปลี่ยนบทบาทหญิงชาย เพื่อทำความเข้าใจการปรับเปลี่ยนบทบาทอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนวิถีการผลิต และยืนยันว่าการทำความเข้าใจบทบาทหญิงชายนั้น ต้องตระหนักถึงมิติทางวัฒนธรรมที่มีการสร้างความเป็นหญิงชายให้แตกต่างกัน การแบ่งแยกทางชนชั้น เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม รวมไปถึงปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น โครงการพัฒนา และการศึกษาสมัยใหม่ด้วย

โครงสร้างทางสังคมของชุมชนปกากะญอดั้งเดิม เป็นลักษณะสังคมที่มีการนับญาติทางสายตระกูลมารดา และการอยู่อาศัยภายหลังการแต่งงานในบ้านฝ่ายหญิง จึงพบว่า ในชุมชนมีการประดิษฐ์สร้างความเป็นหญิงชายที่มีความแตกต่างกัน บนพื้นฐานของการให้เกียรติและเห็นคุณค่าของกันและกัน ระบบครอบครัวและเครือญาติ สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีผู้หญิงเป็นแกนกลางในการจัดการทางสังคม นอกจากนี้ ผู้หญิงยังมีบทบาทในการเป็นแรงงานสำคัญทางการผลิตในไร่นาอีกด้วย สิ่งเหล่านี้จึงตอกย้ำให้เห็นถึงสถานภาพของผู้หญิงที่ชุมชนยอมรับและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

เมื่อชุมชนปกากะญอเข้าสู่กระบวนการผลิตเชิงพาณิชย์อย่างเต็มรูปแบบ ประกอบกับข้อจำกัดของการดำเนินโครงการพัฒนาทั้งหลายที่เข้าไปในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกทำงานกับชาวบ้านผู้ชายเท่านั้น หรือการทำงานกับชาวบ้านบางกลุ่ม ด้วยความเชื่อว่าคุณชุมชนมีความเป็นหนึ่งเดียว

ปราศจากความขัดแย้ง ส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางชนชั้นที่ชัดเจนและซับซ้อนมากขึ้น พร้อมๆ กับโอกาสทางสังคมที่สมาชิกแต่ละคนในชุมชนได้รับอย่างแตกต่างกันด้วย ภายใต้สถานการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ต่างต้องปรับเปลี่ยนบทบาทในความสัมพันธ์ทางการผลิตไปในลักษณะต่างๆ กัน

ถึงแม้ว่าพื้นที่ทางสังคมของกลุ่มครัวเรือนยากจนเปิดกว้างกว่าแต่ก่อน ผู้ชายกลับใช้พื้นที่ทางสังคมที่เปิดโอกาสให้นี้ มาเป็นเครื่องมือในการต่อรองอำนาจ ทั้งกับสมาชิกในกลุ่มฐานะเดียวกัน และต่างฐานะ ในขณะที่ ผู้หญิงถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของบทบาทในครอบครัว ทำให้การต่อรองอำนาจของพวกเธอมีน้อยลง สำหรับกลุ่มครัวเรือนปานกลาง ซึ่งได้รับโอกาสให้ก้าวเข้าสู่กระบวนการผลิตเชิงพาณิชย์อย่างเข้มข้น ผู้หญิงสามารถครองพื้นที่ทางการผลิตของพวกเธอไว้เช่นเดิมได้ ด้วยการผสมผสานความรู้ด้านการผลิตแบบเดิมของผู้หญิงเข้ากับความรู้ด้านการเกษตรสมัยใหม่ของผู้ชาย และใช้เครือข่ายทางสังคมของกลุ่มแม่บ้านเป็นทางออกในการระดมและกระจายทุน เพื่อรองรับการผลิตที่ต้องแข่งขันอย่างเข้มข้น ทำให้เธอสามารถรักษาสถานภาพทางสังคมของเธอไว้ในฐานะที่เท่าเทียมกับผู้ชาย และในกลุ่มครัวเรือนร่ำรวย ซึ่งผู้หญิงใช้ฐานอำนาจเก่าที่มีอยู่ มาเป็นเครื่องมือในการตีความ และให้ความหมายใหม่กับกลไกและระบบต่างๆ ในชุมชน ทำให้เกิดบทบาทและสถานภาพใหม่ ที่สามารถเจรจาต่อรองอำนาจกับผู้ชายได้มากกว่าเดิม สถานภาพของพวกเธอจึงเป็นที่ยอมรับของชุมชนมากกว่าผู้ชาย

Thesis Title	Commercialization Process and Transformation of Sgaw Karen Gender Role.	
Author	Miss Sarintip Mansap	
Master of Arts	Social Development	
Examining Committee :	Professor Dr. Yos Santasombat	Chairperson
	Lecturer Shalardchai Ramitanondh	Member
	Assistant Prof. Dr. Jamaree Chiengthong	Member

Abstract

This thesis is an attempt to understand 'gender relation of production' of the particular Sgaw Karen community, Chiang Mai Province in the present tribal socio-cultural context and commercialized politico-economic system. The study applies two anthropological concepts in order to understand the transformation of gender roles which results from the changing mode of production; namely 1) the cultural adaptation and 2.) the gender roles transformation. The objective of this study is to affirm that we need to approach women study through the cultural perspective which construct differently men and women, class differentiation, social network, and others factors such as the development project and the modern education system.

Traditionally, social structure in Sgaw Karen community is matrilineal and matrilocal. Therefore, the study affirms that gender roles are differently constructed in the light of mutual respect and equal dignity. Family and kinship system manifests the type of social relationship in which women are the central agent who manage the society. Furthermore, women still have the importance role to be the main of labour in rice production of traditional knowledge. These reaffirms that the community recognized the strongly status of women.

When the Sgaw Karen community develops into the full-stream of commercialization process and the limitations of many development projects in the community encounter obstacles

to progress, for instance the sexual discriminations or choosing only a particular group of villagers among several while neglecting differences and conflicts in the community. This results in more social differences and more complex social stratification. In addition, it also creates different opportunities for various social group. In these situation, both women and men have to transform their relation of production in various ways.

Although, social change has brought poor household a greater social space than before; men have still benefits from this widered social space, they are able to make use of the opportunities as means of empowering their relationship among their intra and extra social group, while women's power have decreased due to the constructed roles in the family. The middle class household, has benefited more opportunities ariseing from the commercialized agriculture. Women are able to hold on into their productive roles by integrating the traditional knowledge of production into the modern male knowledge of agriculture and make use of the social network such as housewives associaltions as an instrument of capital accumulation and distribution. All these needed for women in order to face with the competition in the intensive production system which sustains their social status equal to that of men on their community. Finally, in the rich household, women have used the given power to be an instrument to reinterpret and reconstruct the meaning of differrent machanism and system which exist in the community. Therefore, women are able to gain a new roles and status in the community which empower them in relation to men in the community, thus women status is more accepted than that of men.